

Rescaling the planet / remodelling the city
Kan de stad de wereld redden?

Verstedelijking! ?

C O S M O P O L I S
city, culture & society

• Eric Corijn
• Vrije Universiteit Brussel

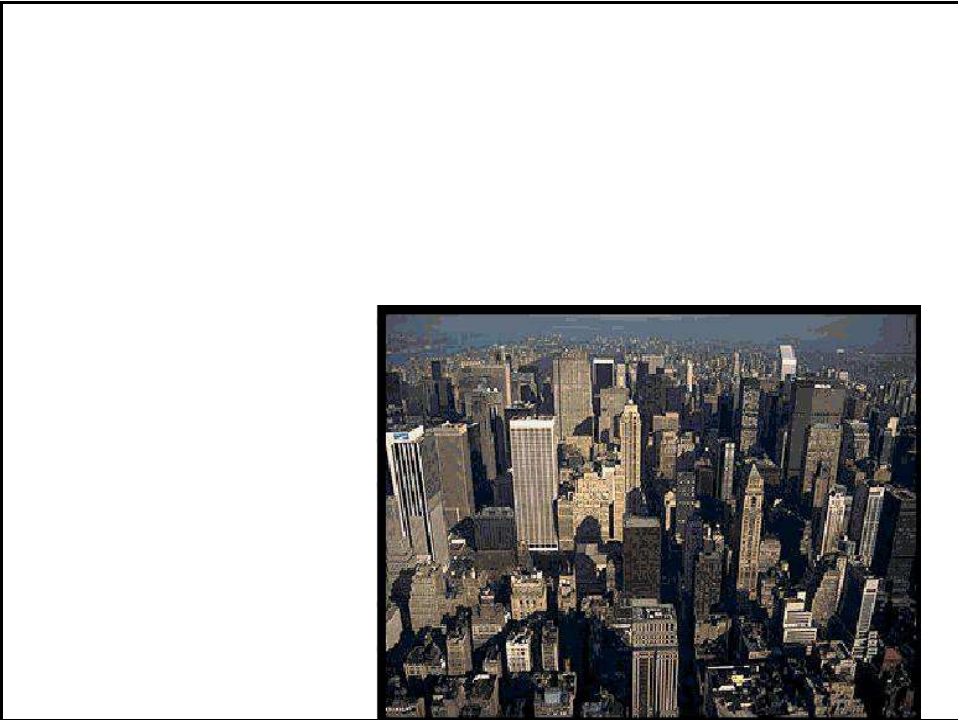
A world in transition

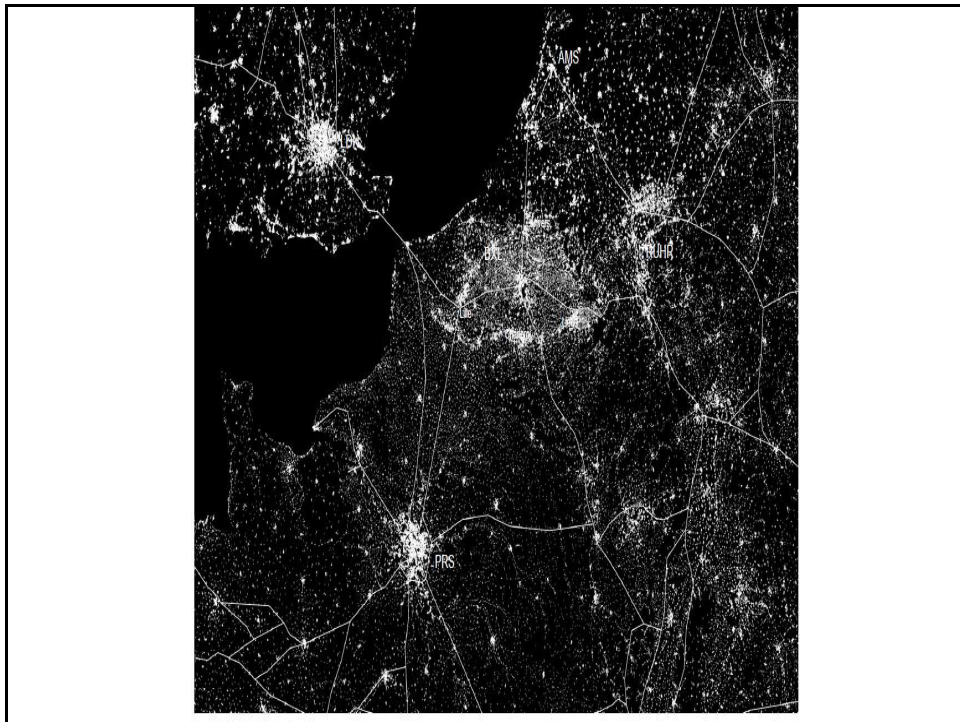

z ... it will constitute a watershed
in human history, comparable
to the Neolithic or Industrial revolutions.
For the first time the urban population
of the earth will outnumber the rural.

zMike Davis (2006) Planet of Slums

De stad is de wereld!

1900: 10% in de stad
1970: 37% in de stad
2000: 50% in de stad
2025: 75% in de stad (5 miljard)

West Europa: 82% verstedelijkt
Latijns Amerika: 78% verstedelijkt
Japan/Korea 78% verstedelijkt
USA: 77% verstedelijkt
Rusland: 75% verstedelijkt

eacorijn@vub.ac.be

De grootstad is de wereld

In 1950:
alleen: New York en London + 8 miljoen
vandaag: 2015: 33 megapolen

vandaag : 411 steden van + 1 miljoen
Latijns Amerika: 1/3 bevolking
Rijke landen: ook 30%

Dus: *urbanisatie*
metropolitanisering

eacorijn@vub.ac.be

De grootstad is de wereld

Le renouveau de la croissance métropolitaine

Performances économiques relatives vs. références Nationales ou sub-nationales

Reference	Metropolitan regions	1980-1989	1995-2005
Belgium	Brussels/Brussel	■	■
	Antwerpen	■	■
Netherlands	Waalloon urban regions	■	■
	Amsterdam	■	■
United Kingdom	Rotterdam	■	■
	London	■	■
	Manchester	n.d.	■
	Liverpool	■	■
	Salford/Leeds	■	■
Ireland	Birmingham	■	■
	Glasgow	■	■
	Dublin	n.d.	■
Denmark	København	■	■
	Stockholm	■	■
Sweden	Löbde	■	■
	Berlin	■	■
Northern Germany (a)	Hannover	■	■
	Bremen	■	■
	Düsseldorf	■	■
	Köln	■	■
Southern Germany (a)	Stuttgart	■	■
	Frankfurt	■	■
Eastern Germany (b)	München	■	■
	Berlin	■	■
Austria	Wien	■	■
	Basel	n.d.	■
	Zürich	n.d.	■
Switzerland	Berlin	n.d.	■
	Genève	■	■
Italy	Milan	n.d.	■
	Other Northern main cities	n.d.	■
	Rome	■	■
Greece	Southern main cities	■	■
	Athina	■	■
Spain	Madrid	■	■
	Barcelona	■	■
Portugal	Lisboa	■	■
	Lisboa	■	■
France	Paris	■	■
	Other main cities (without Lille)	n.d.	■
Nord-Pas-de-Calais	Nord-Pas-de-Calais	■	■

a) Former FRG Northern Länder
b) Former FRG Southern Länder
c) Former GDR and Berlin

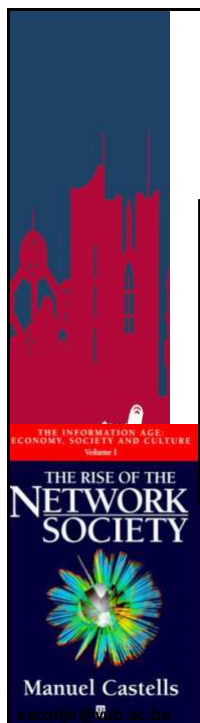
De stad maakt ook de wereld

Steden als innovatiecentra

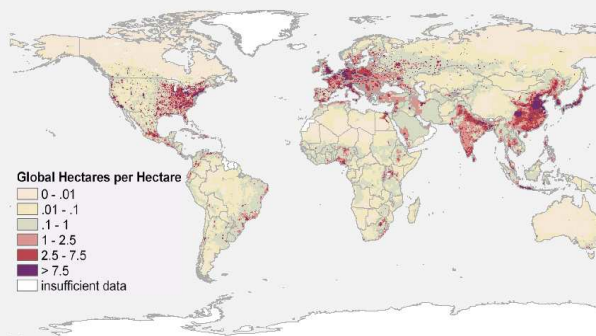
Zie Castells & Hall, Taylor, Sassen etc.

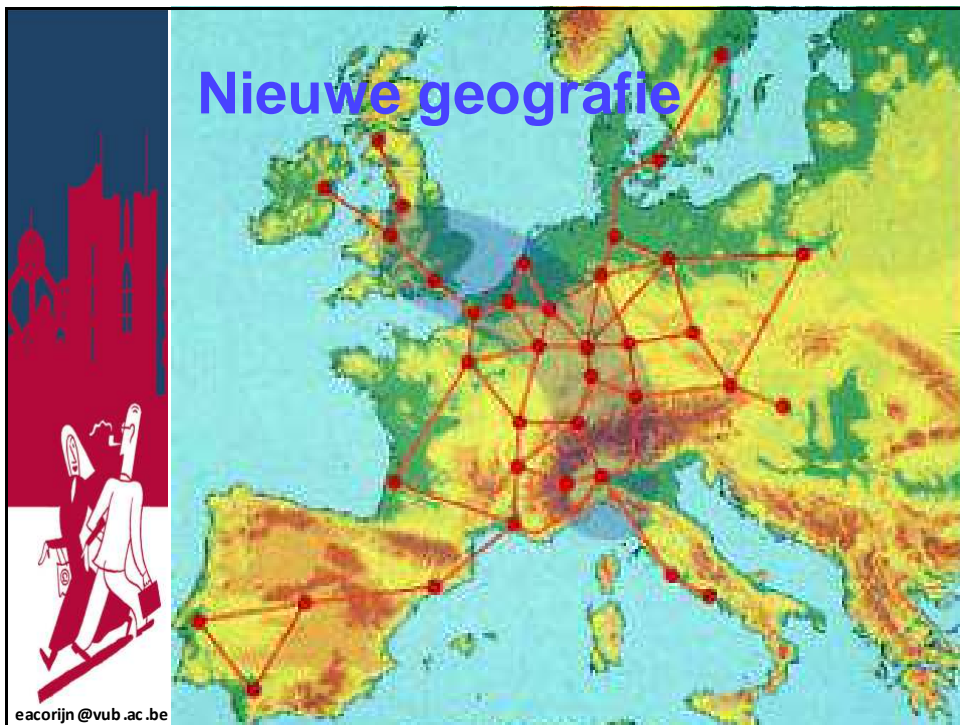
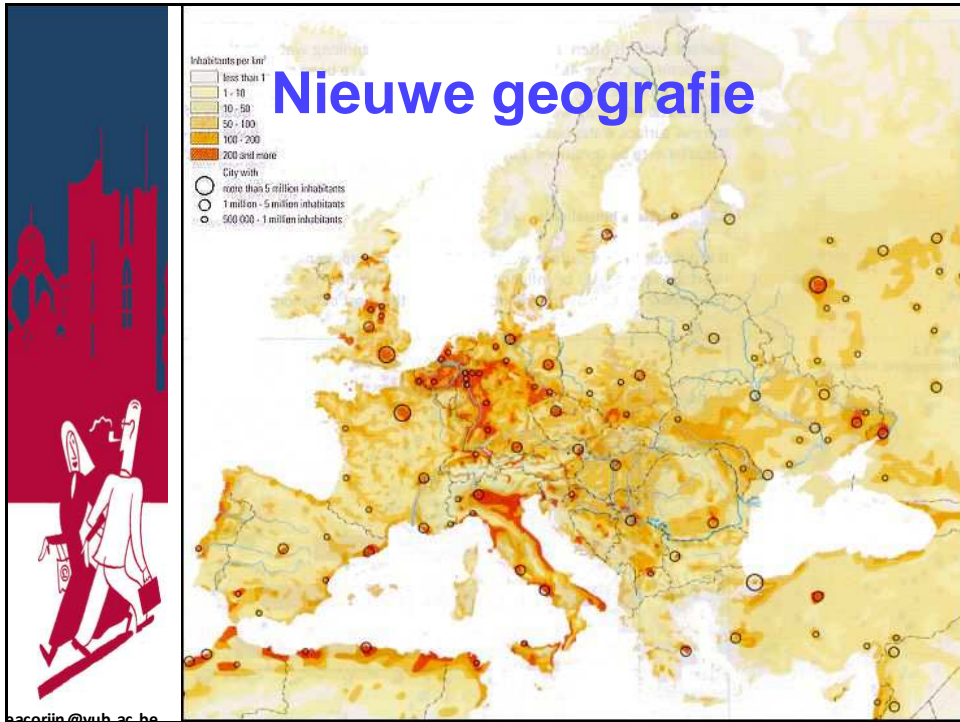
"information technology"
zaken / diensten
culturele industriën

Gemengde postindustriële functies
Space of flows
Netwerk van metropolitane knopen
De stad: van uitzondering naar norm

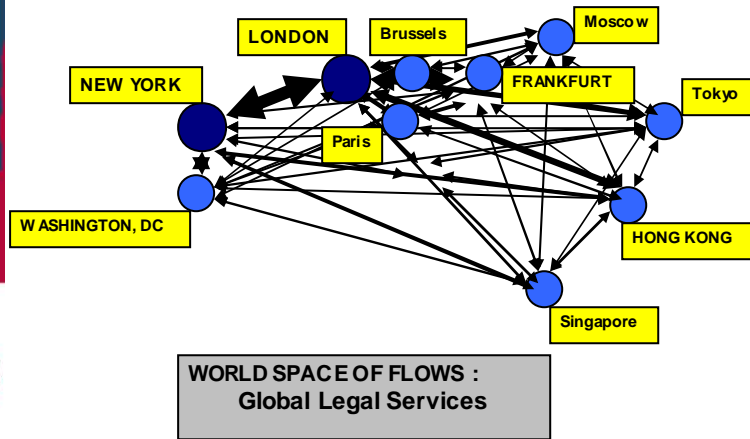
2. Nieuwe ruimten: Het belang van flows netwerken en connecties

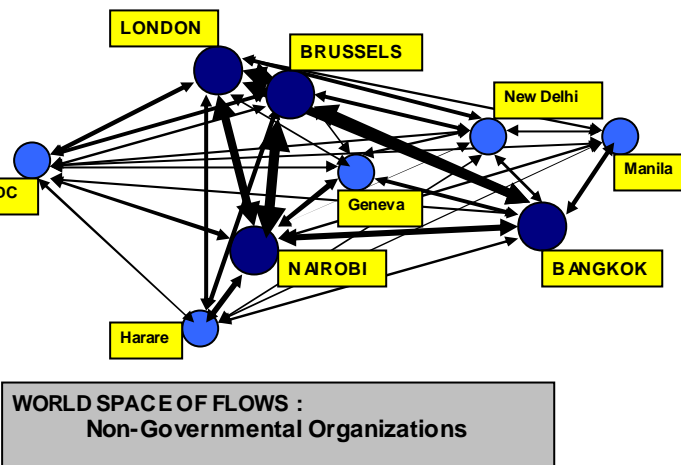
Nieuwe geografie

Space of flows

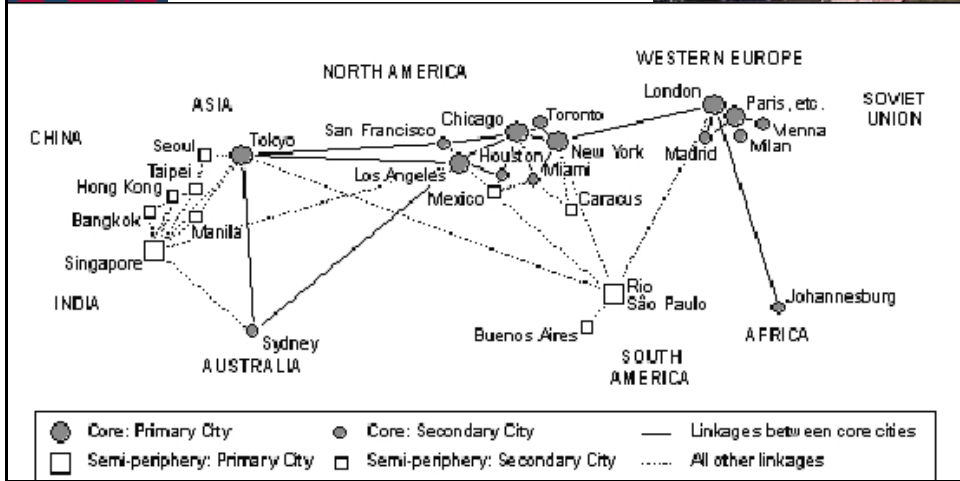
Source: Taylor 2004; Presentation at Vrije Universiteit Brussel on 19 october

Nieuwe geografie

Source: Taylor 2004; Presentation at Vrije Universiteit Brussel on 19 october

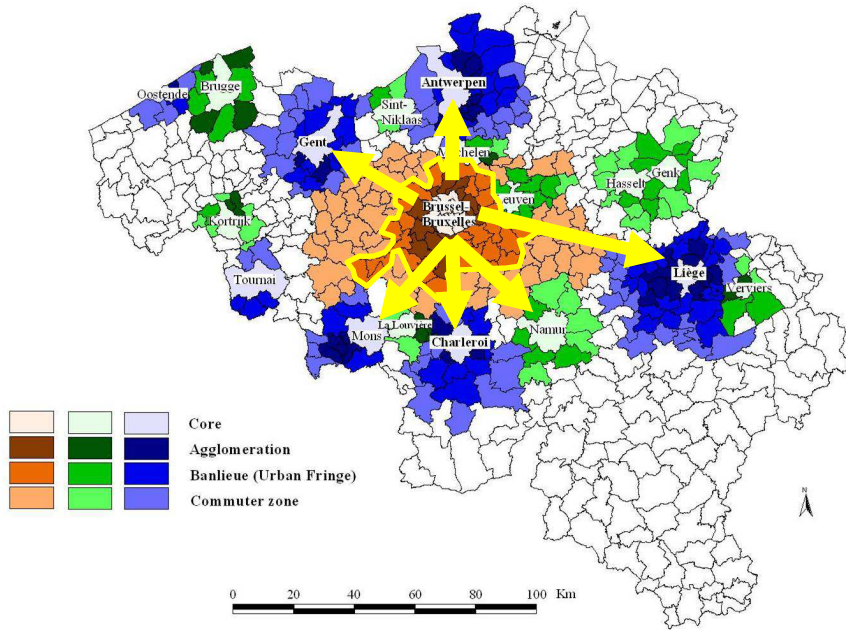
City Hierarchies

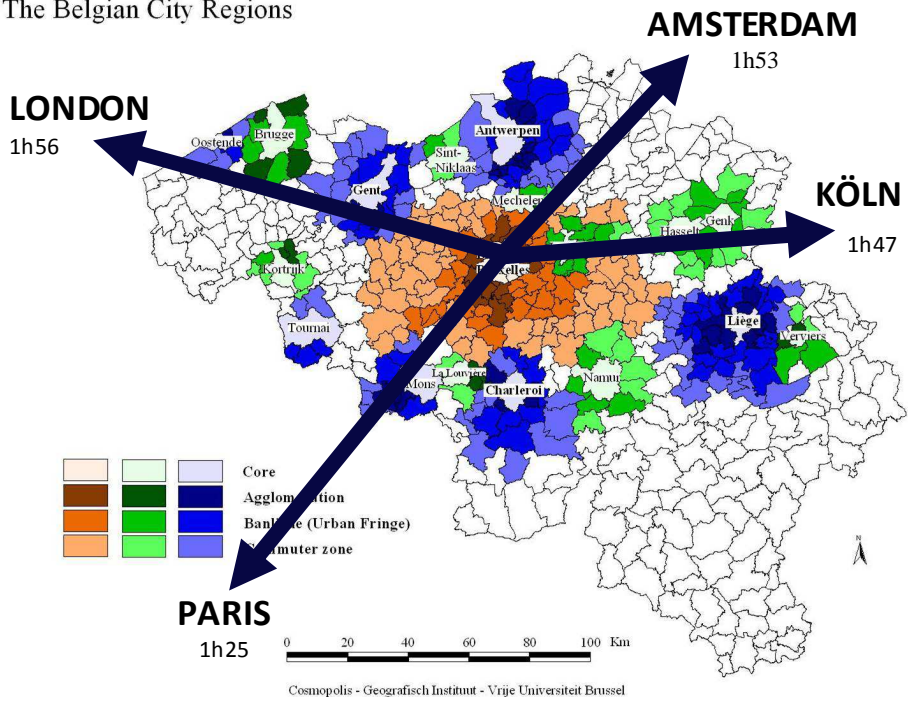
Middeleeuwen

The Belgian City Regions

The Belgian City Regions

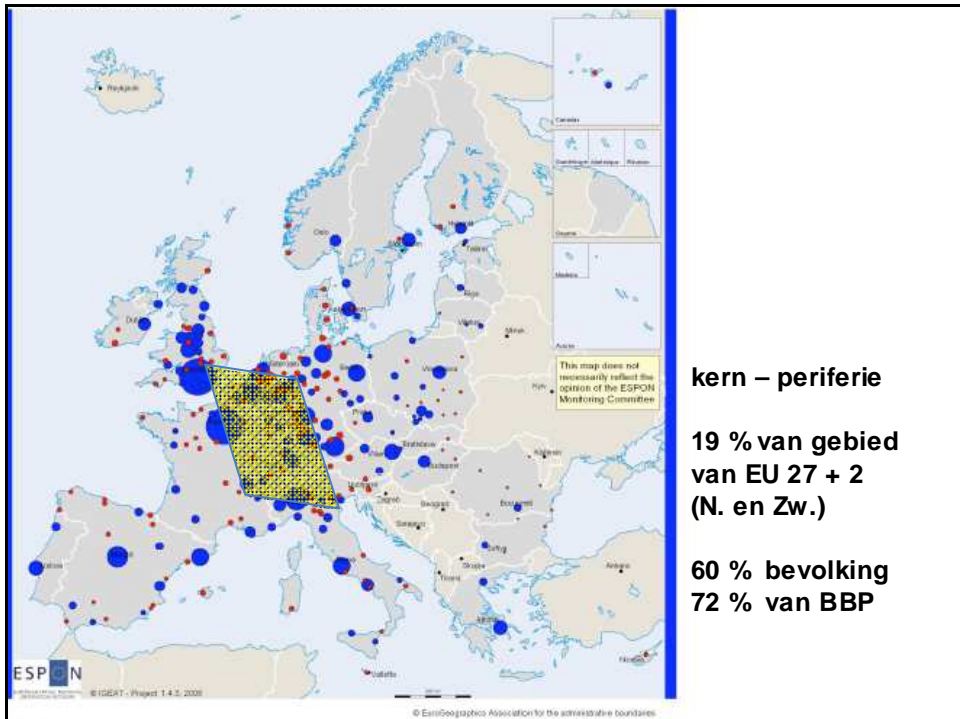

Brussels: global connectivity

Een stad is geen land!

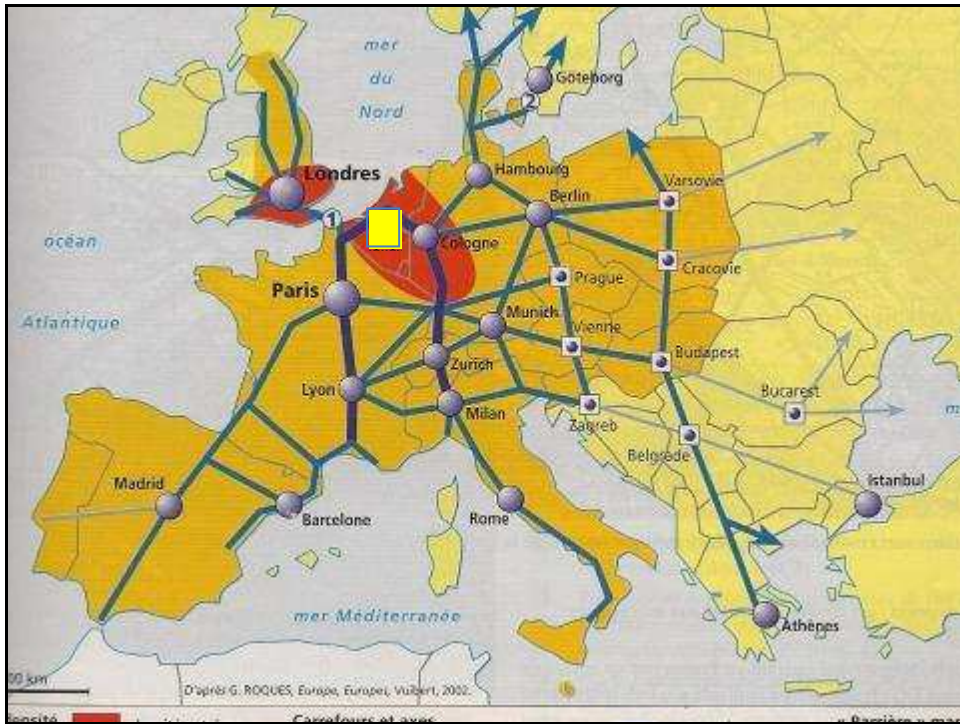
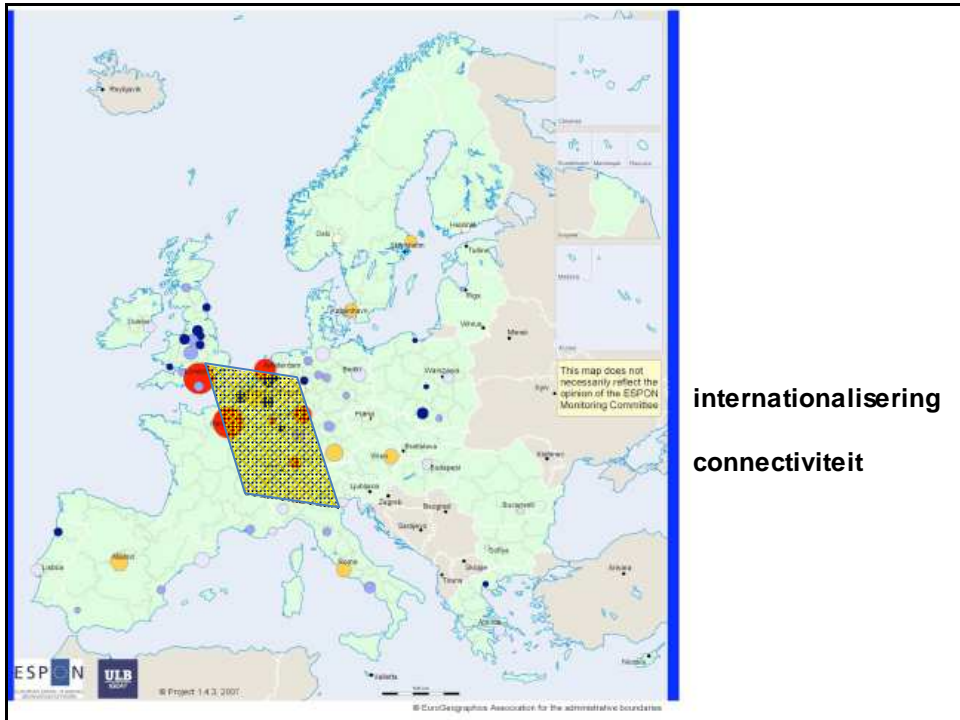

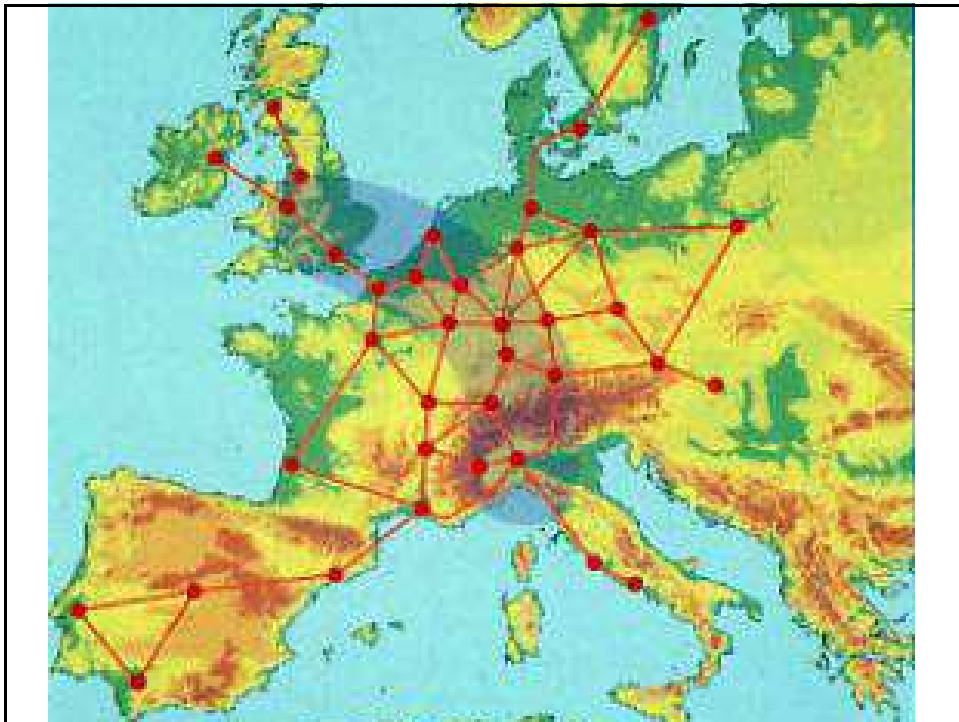
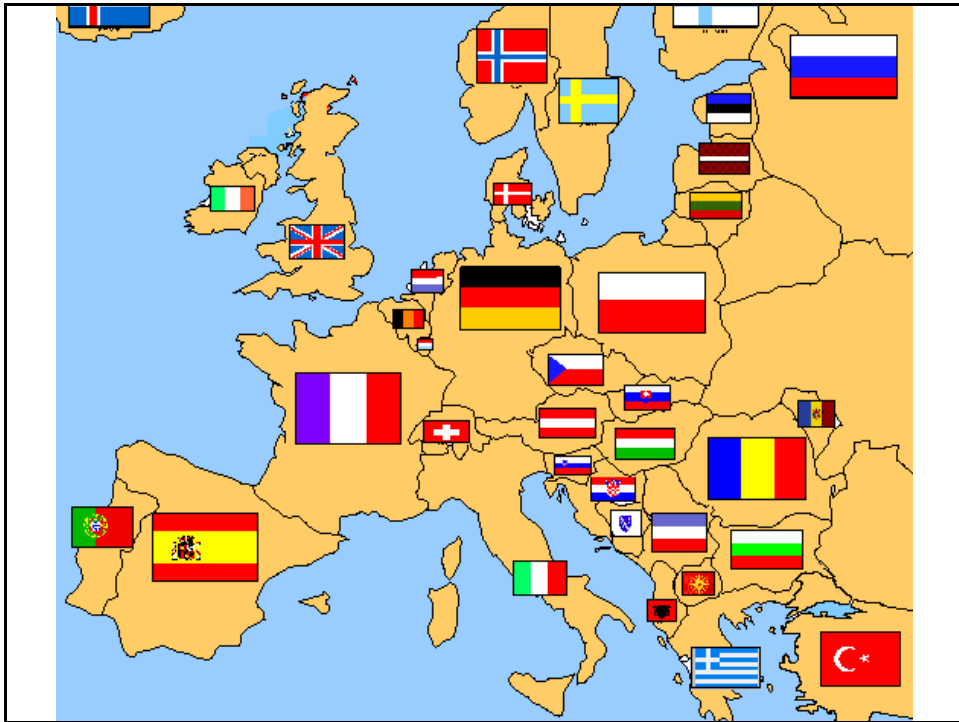

kern – periferie

**19 % van gebied
van EU 27 + 2
(N. en Zw.)**

**60 % bevolking
72 % van BBP**

3. Vlaamse kleinstedelijkheid

Eigen Vlaamse stedelijkheid

Z Groots stedelijk verleden

Z Brugge, Gent, Antwerpen...

Z Bleef overwegend ruraal
tot jaren zestig

Z Late industrialisering

Z Suburbane urbanisering

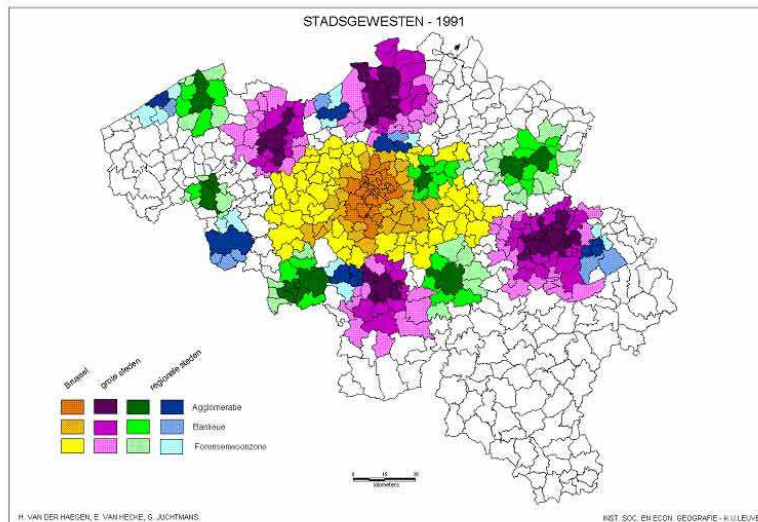
Z Residentiële spreiding

Z Woon-werkverkeer

Z Vertraagde modernisering

Z Antistedelijke mentaliteit

Stedelijkheid

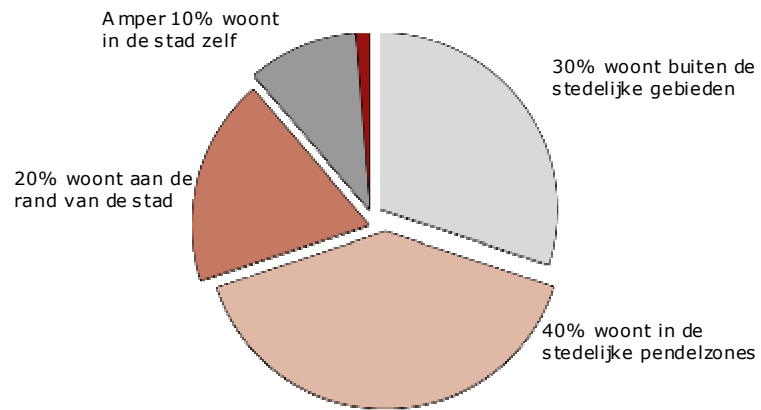
Stedelijkheid

- z 1 cosmopolitische stad: Brussel
- z 2 grote steden: Antwerpen en Gent
- z 7 regionale steden met stadsgewest:
 - z **Brugge, Kortrijk, Leuven,**
 - z **Hasselt-Genk, Oostende,**
 - z **Sint-Niklaas, Mechelen**
- z 3 regionale steden
 - z **Aalst, Roeselaere en Turnhout**
- z Vele kleine steden

Weinig mensen wonen in de stad zelf

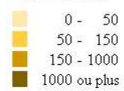
Bevolking naar stadsgewestgeleding

8

Densité de la population

Habitants au km² par secteur statistique
au 1-1-2000

0 25
kilomètres

De gebouwde stad

Uitzaaiing

- z Manke woonmilieu's
- z Bedreigde duurzaamheid
- z Antistedelijke mentaliteit
- z Fiscale scheefftrekking
- z Verlies rol als openbaar forum
- z Verlies economische centrumfunctie

Antistedelijkheid

IK REM OOK VOOR VISSEN.

U rijdt in alle comfort en uiterst veilig op weg naar Brussel of de **jungle** van een andere grootstad.

U houdt van de woeste natuur. Ondergesteunde paadjes, stoffige en kronkelende bergwegen; niks is u te vreemd. Behalve respect voor uw omgeving, natuurlijk. Met zijn vierwielaandrijving brengt de Volvo V70 Cross Country u zonder omslag naar naar het avontuur voor u begint. Of het nu een toetspunt, een zwaar ritme of een mountainbike of een duikcursus is. Maar niet al uw passies spelen zich af in omherbergzaam gebied. Dankzij het luxueuze interieur van de V70 Cross Country en zijn 200 pk rijdt u dan ook in alle comfort en uiterst veilig op weg naar Brussel of de jungle van een andere grootstad.

DE NIEUWE VOLVO V70 CROSS COUNTRY

www.volvocars.be

Suburbane mentaliteit...

*"De stad is de grote bewerker
geweest van de geestelijke
en ruimtelijke ontworteling ...
Er bestaat geen stad van de mens.
De stad zal altijd de vijand
van het menselijke zijn"*

1984.
Vlaams politicus...
wonend in de schaduw van Brussel...

De stad in Vlaanderen

Jambon (NVA Brasschaat):
Geen tram: houdt de stad tegen!

VI. Bel.: Red de rand! Stop de stad!

NVA St Martens Latem:
Stop de verstedelijking!

**JE SUIS
CHARLIE**

**SOM
CHARLIE**

**JSEM
CHARLIE**

**ICH BIN
CHARLIE**

من
چارلی
ہستیم

**JE SUIS
CHARLIE**

**YO
SOY
CHARLIE**

**Я ШАРЛИ
ЭБДО**

نا شارلہ

**NOUS
SOMMES
TOUS
CHARLIE**

je suis Ahmed

Aafke Gouffroy - 10h
This is sharp as a knife. THIS is what I support RT @Kos: Damn...
#JesuisAhmed

I am not Charlie...

I am Ahmed the dead cop.
Charlie disrespected me
and ridiculed my faith and culture
and I died defending his right to do so.

#JesuisAhmed

JE SUIS CHARLIE

JE SUIS AHMED

JE SUIS CHARLIE AHMED FRANCK

Je suis JUIF

JE SUIS CHARLIE! JE SUIS AHMET! JE SUIS JUIF!

paris-jeu-facebook.com

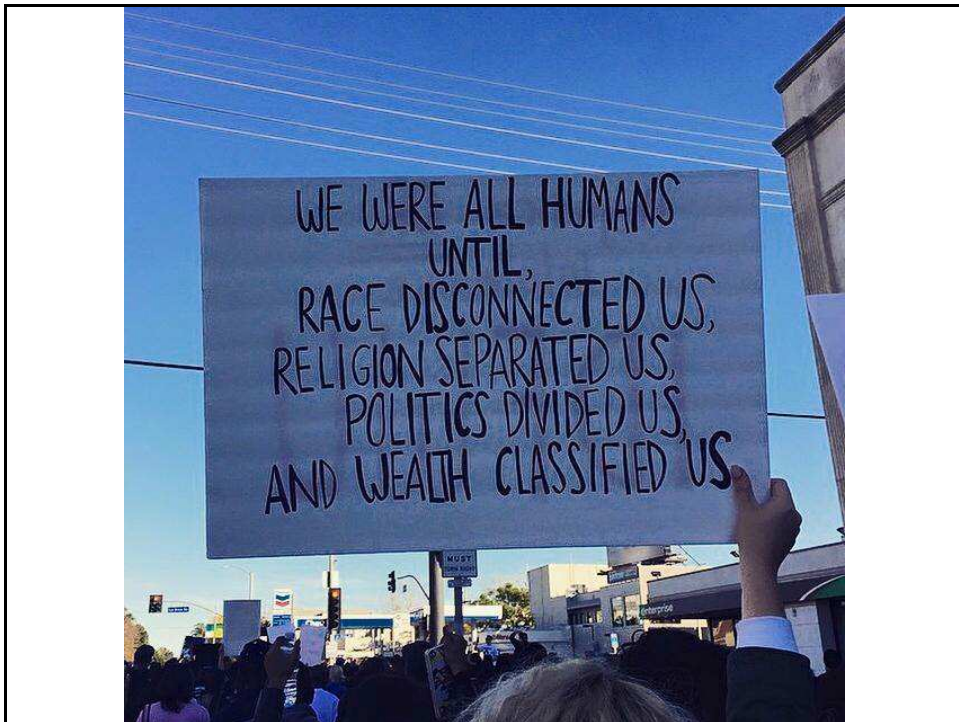
JE SUIS CHARLIE
JE SUIS JUIF
JE SUIS POLICIER

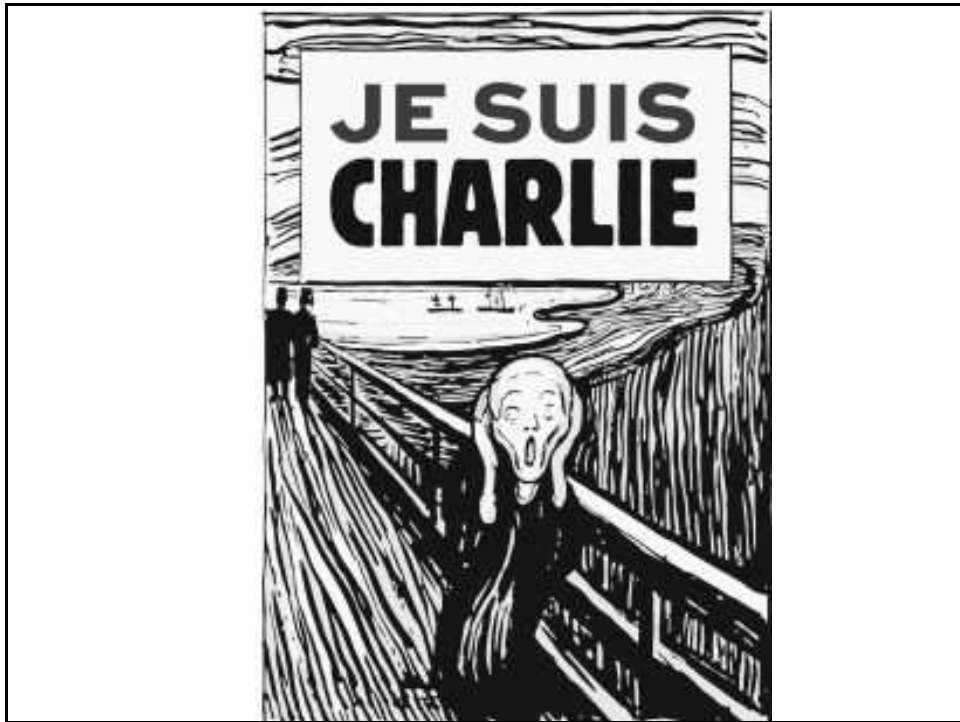
NOUS SOMMES
LA FRANCE

JE SUIS **CHARLIE**
JE SUIS **POLICIER**
JE SUIS **JUIF**
JE SUIS **MUSULMAN**
JE SUIS **ATHÉE**
JE SUIS **FRÉDÉRIC**
JE SUIS **AHMED**
JE SUIS **YOHAV**
JE SUIS **FRANÇAIS**
JE DEMEURE **LIBRE !**

Samenleven in spanningsveld

Z Dubbele radicalisering

- z Nazisalafisme versus radikaal rechts
- z Terreurdreiging versus politiestaat
- z Geopolitieke spanning: westen-moslim
- z Islamofobie, antisemitisme
- z Autoritaire verleiding

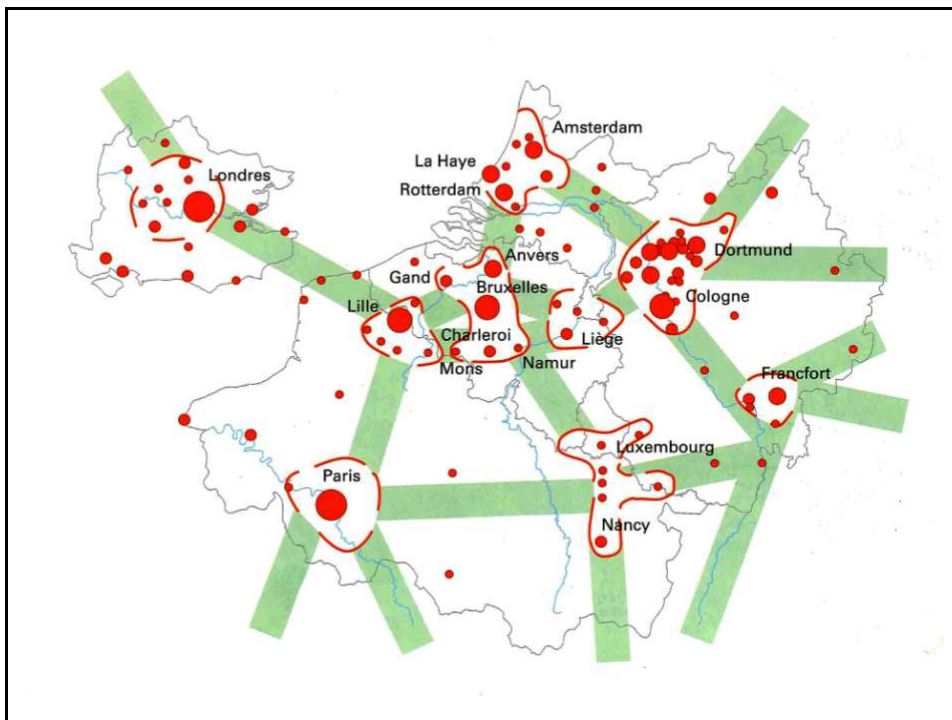
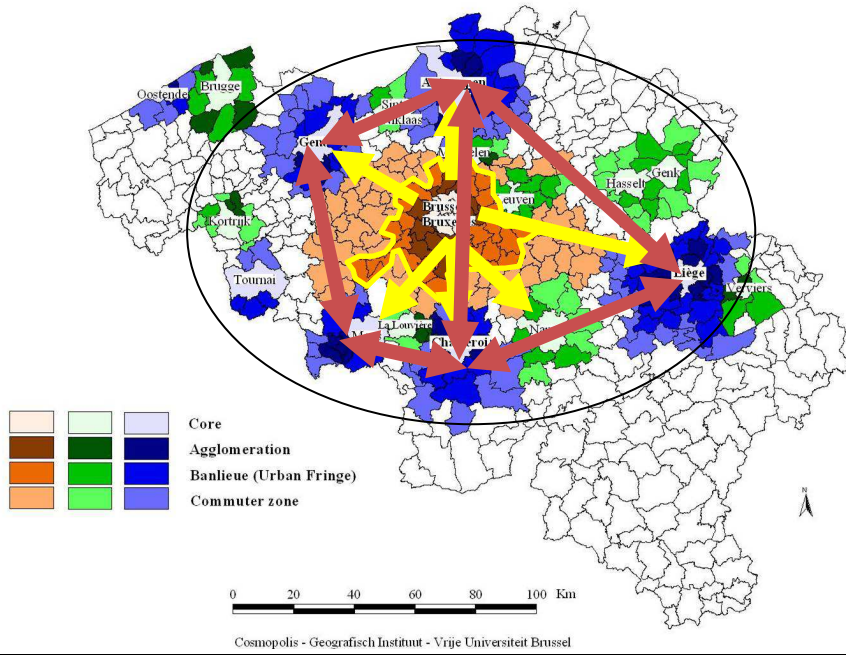
Z Nationalisme versus Stedelijkheid

- z Gemeenschapsvorming of samenlevingsopbouw
- z Land of Stad als "gateway to the world"
- z Globalisation from below
- z Eigenheid versus Lotsverbondenheid
- z Burgerschap en stedelijkheid

The Belgian City Regions

Een stad is geen land

Stedelijke Cultuur

- programma/project
- hybride
- participatie
- netwerk

Densiteit
Superposition
Diversiteit
Metabolisation
Democratie

Nationale Cultuur

- traditie
- identiteit
- representatie
- territorium

eacorijn@vub.ac.be

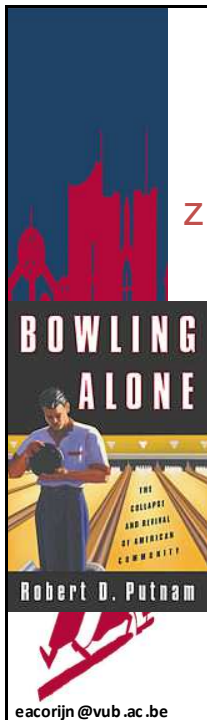
Stedelijkheid als mentaliteit van de mondialisering

z Stedelijkheid is de conditie van glocalisering

De stad als knooppunt voor politieke en sociale reconstructie:
stedelijke democratie

z Stedelijke cultuur is een gemaakte cultuur

Geen gegeven en gereproduceerde cultuur als de nationale cultuur:
de creatieve stad

Cultuur, gemeenschap en maatschappij

- Z Significante Referenties
 - Z Burger- Republiek - Staat
 - Z Polis - La cité
 - Z Gemeenschap
 - Z «bonding»
 - Z De Groep
 - Z Maatschappij
 - Z «bridging»
 - Z De Ander - Intercultuur

Een stad is geen land

Een stad is geen land

- ⌘ **Herschaling van de wereld**
 - ⌘ Van natiestaat naar multicultuur
 - ⌘ Europa als metropolen-netwerk
- ⌘ **Taal is niet automatisch Cultuur**
 - ⌘ *Welke referenties? Eindtermen?*
- ⌘ **Cultuur is niet vanzelf Levenswijze**
 - ⌘ *Sociale praktijken. Gedrag.*
- ⌘ **Samenleving is niet Gemeenschap**
 - ⌘ *Maatschappij. Interculturele polis.*
- ⌘ **Wereldproblemen zijn stedelijke problemen**

Hoe de transities beheren?

- **De duurzaamheidstransitie:**
 - Ruimtelijke ordening: blauwe en groene structuren
 - Infrastructuren: water, energie...
 - Mobiliteit
 - Habitat
 - Een duurzaam stedelijk ecosysteem ontwerpen
- **Van sociale ongelijkheid naar «stedelijk gemeengoed»**
 - Ongelijkheid versus kansenongelijkheid
 - Openbare dienst en overheidsdienst
 - Sociale alternatieven, cohesie en solidariteit
 - Kleine revoluties
 - Een «stedelijk gemeengoed» maken voor het recht op de stad
- **Stedelijkheid als levensstijl**
 - Een stad is geen land
 - Gemeenschappen en Samenleving
 - Intercultuur
 - Governance
 - Stedelijkheid als postnationale samenleving

Nieuwe eeuw van de Verlichting?

- z 18 E. : Scheiding Kerk en Staat
- z 19 E. : Natie-Staat (Staatscultuur)
- z 20 E. : «Age of Extremes» (Hobsbawn)
- z 21 E. : Scheiding Cultuur en (Stads-)Staat?
 - z Rechtsstaat en Mensenrechten
 - z Glocale samenleving en Stedelijke netwerken
 - z De plaats in de wereld bepalen
 - z Intercultuur van de plek
 - z Stedelijkheid als postnationale cultuur

Samen stad(s)maken

- z Een stad is geen land
- z Multi-communautair
- z Samenleven staat tussen gemeenschappen
- z Stedelijke democratie (her)uitvinden
- z Een stads cultuur maken

Rescaling the planet / remodelling the city

Een stad is geen land... het is een hele wereld

C O S M O P O L I S
city, culture & society

• Eric Corijn
• Vrije Universiteit Brussel

Urban notebooks
Stadsschriften
Cahiers urbains

BRUXELLES!

BRUSSEL!

AGGLOMÉRER

WERKEN AAN DE STAD

KAN DE STAD DE WERELD REDDEN?

OÙ VA BRUXELLES?

WAARHEEN MET BRUSSEL?

THE BRUSSELS READER

BSI BRUSSELS STUDIES INSTITUTE

BRUSSELS ACADEMY
WWW.BRUSSELSACADEMY.BE

Brussels for Europe

Urban notebooks
Stadsschriften
Cahiers urbains

Edited by Eric Corijn
and Jessica van de Ven

A SMALL WORLD CITY
TO BECOME THE CAPITAL
OF EUROPE

VUBPRESS